

11 לפברואר 2019,

קורס ביטוח רשויות מקומיות

מרכז השלטון המקומי – סוכנות הביטוח של משק וכלכלה

10:45 - 12:30

מירון זוצקי עו"ד-משרד שגיא

מכרזי ביטוח
ועדכונים

מטרה

הכרה של ההליך המרכזי - בעריכת ביטוחים של הרשויות המקומיות.

עקרונות בניסוח מרכזי ביטוח ברשויות המקומיות, מאפיינים מיוחדים לביטוח .

איך מתכננים למכרז ?

מתי מסתבכים ואיך יוצאים מתסבוכת.

תהליכים ותוצאות של מכרזי ביטוח התפתחות ואקטואליה

מערך ביטוחים סכמאטי במכרז רשות מקומית

שם הביטוח	תיאור
ביטוח אש מורחב /רכוש	ביטוח נזק עצמי לנכסים תכולה ותשתיות מפני סיכונים מסוימים הביטוח נערך על פי סכום ביטוח בערך כינון.
ביטוח צד ג'	ביטוח החבות החוקית על פי <u>דין של הרשות לנזק תאונתי לגוף או לרכוש לצדי ג.</u>
ביטוח חבות מעבידים	ביטוח החבות החוקית על פי <u>דין של הרשות כלפי עובדיה</u> , לתאונות עבודה ומחלות מקצוע , מעל הפיצוי שמשולם על ידי הביטוח הלאומי.
ביטוחי אחריות מקצועית	מחלקת מהנדס הרשות ועובדיו. פסיכולוגים , עובדים סוציאליים, וטרינארים, עו"ד ובעלי מקצוע אחרים המועסקים ברשות המקומית.
ביטוחי כספים ונאמנות עובדים	ביטוח מזומנים בכספות וקופות וכן המחאות, בולים, תלושי חג . ביטוח גניבה על ידי עובד.

מערך ביטוחים סכמאטי

שם הביטוח	תיאור
ביטוח שבר מכאני	נזק שבר מכאני "פנימי" למערכות של ציוד מכאני וחשמלי (אופציונאלי)
ביטוח ציוד אלקטרוני	ביטוח כל הסיכונים לציוד אלקטרוני (אופציונאלי)
ביטוח תאונות אישיות	לפקחים , נבחרי ציבור.
ביטוחי רכבים	צד ג' רכוש , צד ג' גוף (חובה) , מקיף . פרטיים, קטנועים, מסחרי עד 4 טון , משאיות וצמ"ה.
ביטוח נושאי משרה	ביטוח חבות כספית " ניהולית " של נושאי משרה ברשות
ביטוח סייבר ???	- בנפרד.

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – איך מתכוננים ?

רשימת תיוג – מה צריך ?

- ✓ ניסיון תביעות 3-5 שנים , מעודכן ככל האפשר לתאריך הפרסום.
- ✓ לגבי אירועי נזק משמעותיים – פרוט נוסף יידרש.
- ✓ התפתחות של ההשתתפויות העצמיות- בתקופת ניסיון התביעות.
- ✓ סכומי ביטוח מעודכנים.
- ✓ קביעת לוחות זמנים, יש להתחיל לפחות 3 חודשים לפני מועד החידוש .
- ✓ הכנה של רשימת בעלי מקצוע רלוונטיים – לביטוח אחריות מקצועית.
- ✓ מילוי "טפסי הצעה" ביטוח נושאי משרה , ביטוח נאמנות עובדים, ביטוח סייבר .
- ✓ האם לצרף לתנאי המכרז נוסח חוזה ?

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – נקודות לדיון

תנאי סף

חברת ביטוח - דרישות רישוי- לפי ענפים , הון עצמי.
סוכני ביטוח – דרישות רישוי (לפי ענפים) - ניסיון עם רשויות מקומיות – היקפי פעילות.
אם סוכן הביטוח מגיש את ההצעה – צריך להמציא אישור מחברת הביטוח ואת הערבות.
מציעים מחו"ל – חברות חוץ המורשות לפעול בישראל - "מורשי לוידיס".
מינוי סוכן ? אפשרויות

ערבות בנקאית

ערבות לקיום תנאי המכרז – (לא על ידי חברת הביטוח שמגישה את ההצעה)
ערבות ביצוע ??

תקופת המכרז – אופציות

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – איך מתכוננים ?

הגדרת מפרט הביטוח

סוגי פוליסות , גבולות אחריות, השתתפויות עצמיות , נוסחי הפוליסות הרחבות כלליות הרחבות מיוחדות.

- סכומי ביטוח רכוש ותכולה – סקר סכומים, על ידי סוקר , מחלקת נכסים ?
- הכרות טובה עם הפעילויות של הרשות המקומית (איצטדיון , חופי ים , מקווי מים , בריכות ומועדוני ספורט, אולמות ספורט, בעלי מקצוע , רופאים , אחיות , מרפאת שיניים) , מפעלי עבודה שיקומיים (מע"ש) , אספקת מים ? האם על ידי התאגיד, טיפול בניקוז , האם על ידי תאגיד המים ? .
- פעילויות מיוחדות , מנחת מטוסים בית ספר לנהיגה, מוסך, מכוני טיהור, סקייט פארק, שדה המראה לרחפנים, וגולשי אוויר וכיוצ"ב

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – איך מתכוננים ?

מי המבוטחים ?

העירייה.

הועדה המקומית לתכנון ובנייה. (על פי הפסיקה אישיות משפטית נפרדת)

תאגיד עירוני לתרבות אירועים וספורט .

תאגידים עירוניים אחרים/ "תאגידים עירוניים עצמאיים" (ביטוח שיורי) .

עמותות שהן תאגידים עירוניים - עמותות בשליטת הרשות המקומית (הזכות למנות

לפחות מחצית מחברי הועד המנהל או חברי העמותה) - הקמה באישור משרד הפנים.

מי אינם מבוטחים :

מדינת ישראל, המועצה הדתית, לרבות עמותות שאינן תאגידים עירוניים.

מבוטחים "מוגבלים" באופן מוגבל ובפוליסות שונות על פי התחייבות הרשות : משרד החינוך, מפעל הפיס, הסוכנות היהודית, וכיוצ"ב.

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – נקודות לדיון.

- גבול האחריות בביטוח צד ג' והשתתפויות עצמיות.
  - מי קובע את ההשתתפויות העצמיות, האם מספר אפשרויות ?
- עתמ (ב"ש) 28891-04-17 גבאי נ' עיריית ערד: שם נקבעו במכרז מספר אפשרויות לקביעת השתתפות עצמית, והמציעים התבקשו להגיש הצעות לביטוח רכוש וצד ג' לפי האפשרויות. 180,000, 360,000 ו-540,000 ברכוש ו-36,000, 54,000, 72,000 בצד ג'.
- איך מטפלים בהסתיגויות ? איך מטפלים בהשוואה של השתתפויות עצמיות שונות ??
- ההצעות הוגשו וכללו הסתיגויות רבות. (נעשו נסיונות להבהרות שהפכו למו"מ) כבוד השופטת גאולה לוין קיבלה את העתירה של איילון, וביטלה את המכרז! למרות שזה צעד דראסטי שעלול לפגוע בעקרון השוויון.

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – המשך ובחירת הזוכים

- מי בין המבוטחים – תאגידיים עירוניים (רשימה ובמה כל אחד עוסק) , עמותות. אילו תאגידיים יש לכלול במכרז. אילו תאגידיים ירכשו ביטוח בנפרד. הכללת מבוטחים על פי הנחיות ואילוצים (משרד החינוך, מפעל הפיס)
- תנאי תשלום. (4-5 תשלומים , שיחשבו כמזומן – בניגוד לחיוב בדמי אשראי) (אם הפוליסה מונפקת עם "דמי אשראי" אין לשלם אותם)

בחירת ההצעה הזוכה

- אפשר לברר פרטים – אך לא לנהל מו"מ – תקנה 18 א – לתקנות העיריות מכרזים.
- לאחר שנקבעו מראש כל התנאים באופן ברור ההצעה הזולה היא הזוכה.
- האם לכלול קריטריון איכות ?
- פיצול ??? - מתי לאפשר פיצול , האם בקביעה מראש או בדיעבד.
- חברות הביטוח מתנגדות בדרך כלל לפיצול.

מכרזי ביטוח ברשויות מקומיות – פיצול הזכייה ?

השאלות :

האם לקבוע מראש במסמכי המכרז האם אפשרי לפצל. פיצול חטיבות (רכוש, חבויות, רכב, נושאי משרה, ביטוחים ימיים, ביטוח סייבר)

לא לפצל	כן לפצל
עבודה מול מספר מבטחים	חסכון כספי " בטווח הקצר "
מאפשר קבלת הצעות	מקטין את האטרקטיביות של הרשות
רשות קטנה.	ברשות גדולה
אם לא מפצלים יש לציין זאת במפורש.	אם כן יש לקבוע את משתני ההחלטה מראש.

שוק הביטוח לביטוחים אלמנטריים ברשויות

שוק הביטוח של רשויות מקומיות

מיעוט מציעים – מעט חברות ביטוח.

סוכנים מתמחים.

בא לידי ביטוי בתייחסות להערות והסתייגויות. (בשונה ממכרזים אחרים)

עת"מ 16958-11-13 כהן - גבעון סוכנות לביטוח (1994) בע"מ נ' עירית ראשון לציון ואח'

בפסק דין ערד , הלכו צעד אחורה – ככלל יש להימנע מהסתייגויות – ניתן להשתמש
בהבהרות (לפני המכרז)

ככל שיש יותר תחרות ניתן להימנע מהסתייגויות, גם בעזרת הכלי של שאלות ההבהרה.

עת"מ 13-11-16958 כהן - גבעון סוכנות לביטוח (1994) בע"מ נ' עירית

ראשון לציון ואח'

השופט יעקב שיינמן :

"מכרז ביטוח של גוף ציבורי כמו עירייה חייב להיות מכרז גמיש המותיר בידי

הרשות שיקול דעת רחב יותר מזה שקיים במכרזים סטנדרטיים רגילים.

מסקנה זו היא מסקנה הגיונית ומתבקשת ממורכבות פוליסות הביטוח

ומהשוני הקיים בניסוח בין פוליסה אחת לרעותה וגם הדין מצא כי מדובר

בחוזה ייחודי ושונה מחוזה סטנדרטי."

ההתפתחות בשנים האחרונות

1. באוקטובר 2014, הודיעה הראל על יציאתה משוק הביטוח של רשויות מקומיות.
2. עד אז היו פעילות והתחרו בדרך כלל , הראל ואיילון.
3. שוק הביטוח ידוע בתנודתיות המחזורית (המוגזמת) שלו .
4. מאז 2014 ועד שלהי 2017 במרכזי רשויות מקומיות, הוגשו בדרך כלל הצעה אחת בלבד !
5. חברות הביטוח טוענות להפסדים הנובעים מנסיון תביעות גרוע להלן עיקרי הנימוקים לטענת חברות הביטוח:
  - הרשות נתפסת כאחראית על השטח המוניציפלי, לרבות בשטחים פרטיים- ככיס עמוק.
  - הרשות איננה יודעת בזמן אמת על התרחשות האירועים.
  - ריבוי תביעות של צדי ג'
  - הרשות איננה מטפלת בתשתיות , שטפונות ונזקי טבע.

ההתפתחות בשנים האחרונות

- מספר אירועים משמעותיים נזקים לחופים- נזקי פיצוצי גז .
- אירועי שטפונות חוזרים באותם מקומות.
- פוטנציאל גבוה של תביעות הנובעות "מטעויות" במחלקת המהנדס ומחלקות הרישוי.
- בפוליסת הרכוש קשה מאד לקבוע את סכום הביטוח הנכון , עקב ריבוי נכסים מסוגים שונים. (תת - ביטוח)
- אירועים של נזקים בזדון (הצתות של משרדי המועצה ומשרדי הועדה המקומית מחלקת הרווחה)
- החל מ 2017, ובהמשך ב 2018 , ו ב 2019, יש מגמת ירידה ושיפור בתוצאות עקב כניסת הפניקס ומגדל לתחרות.
- יש ירידה משמעותית בדמי הביטוח המשולמים בביטוח הרכוש בעיקר , אבל גם בחבויות והתייצבות של תנאי הביטוח. מוגשות הצעות טובות ללא הסתייגויות.

התוצאות של מיעוט התחרות בשנים האחרונות

גידול בדמי הביטוח (רכוש וחבויות).

גידול משמעותי בהשתתפויות העצמיות.

מעבר לטיפול עצמי בתביעות מתחת להשתתפות העצמית (אבל יש לכך גם יתרונות).

כישלון של הליכי מכרז.

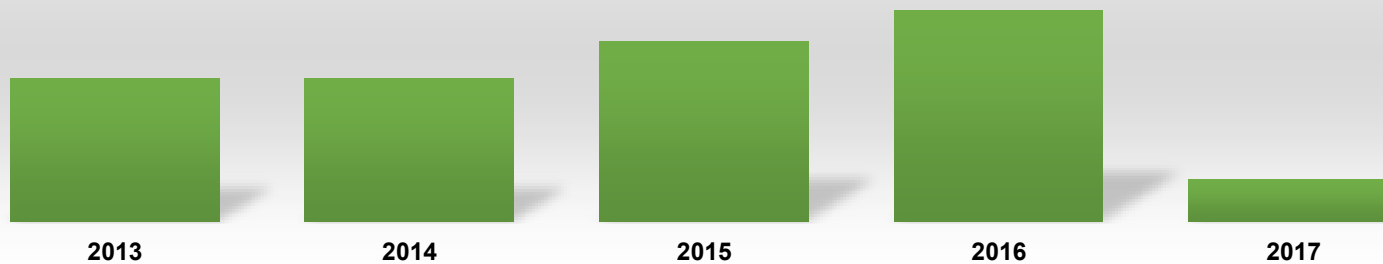
רשויות שלא הצליחו לרכוש ביטוח.

פרמיית ביטוח רכוש

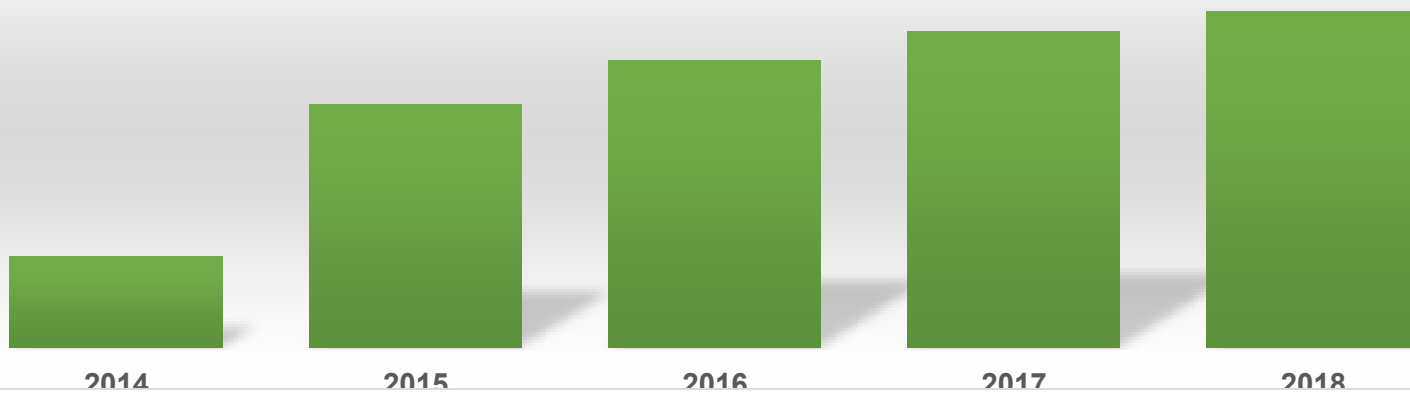
■ מועצה

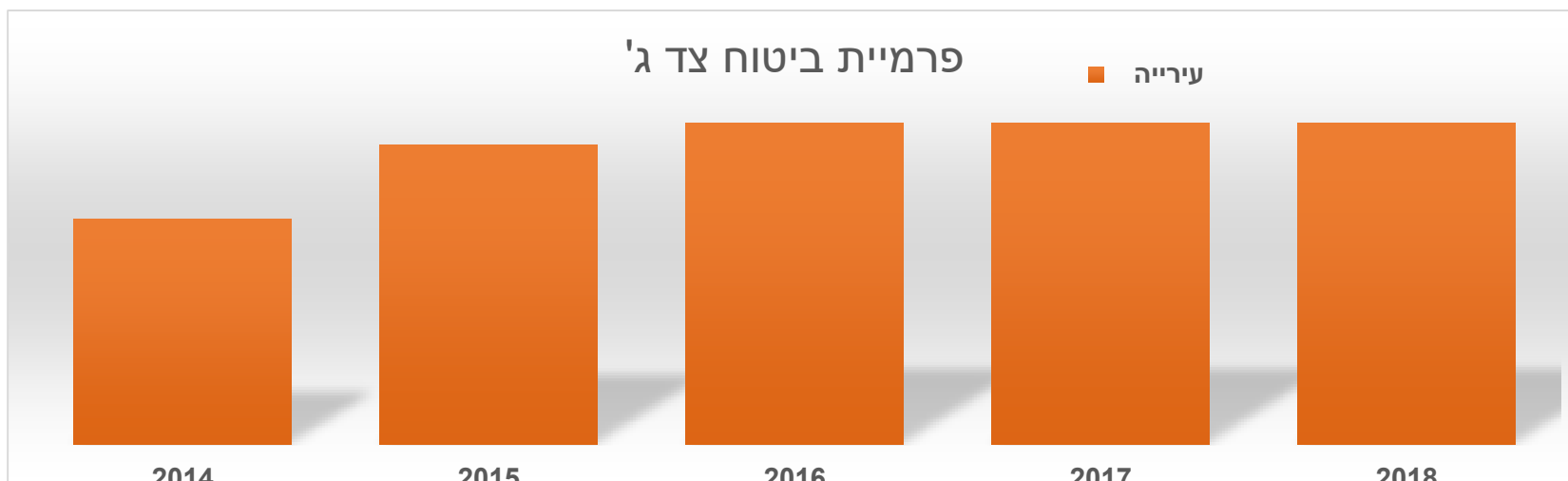
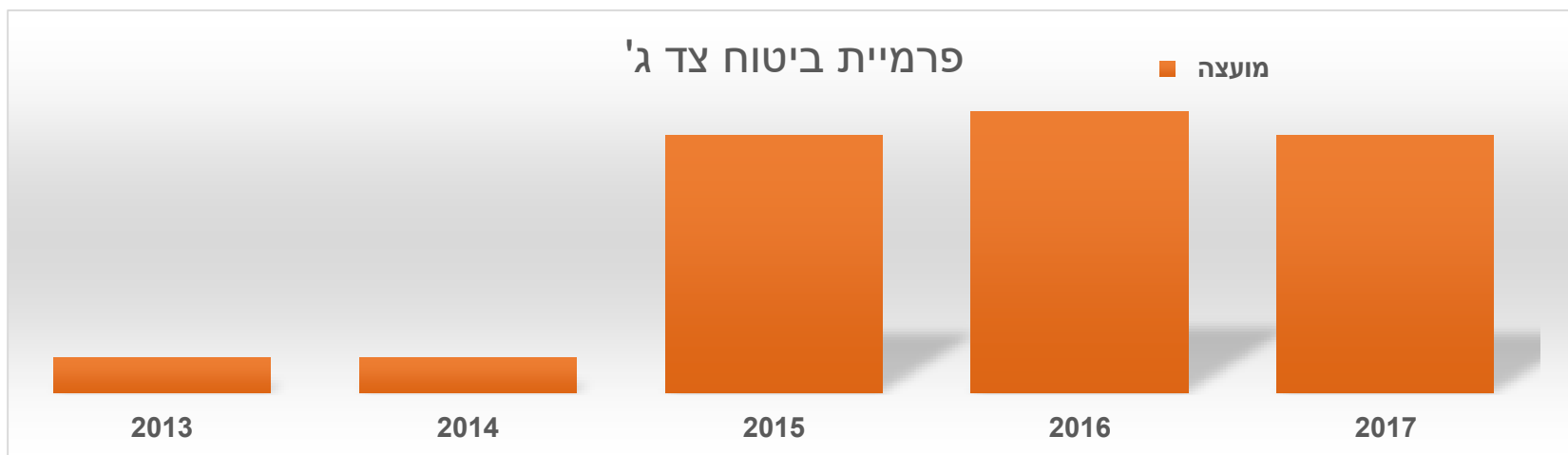
פרמיה שנתית

פרמיית ביטוח רכוש

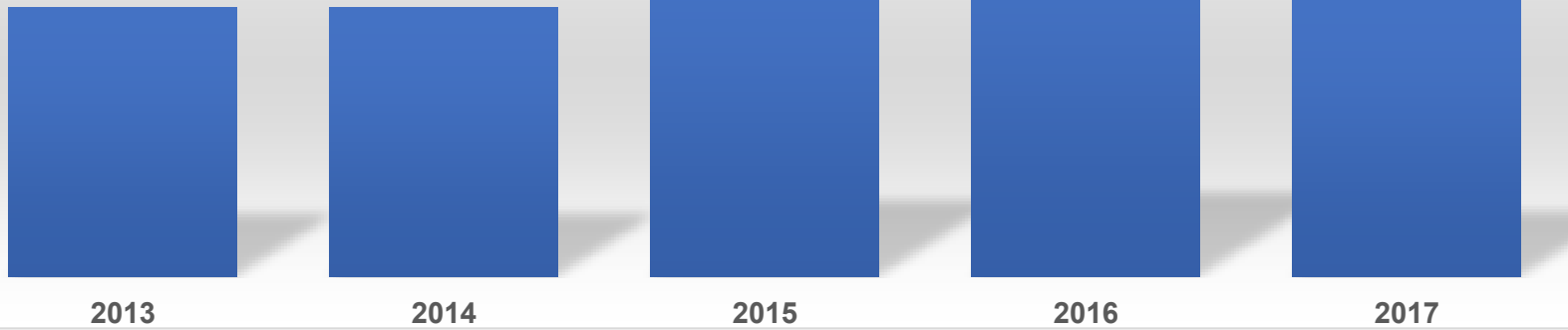
■ עירייה

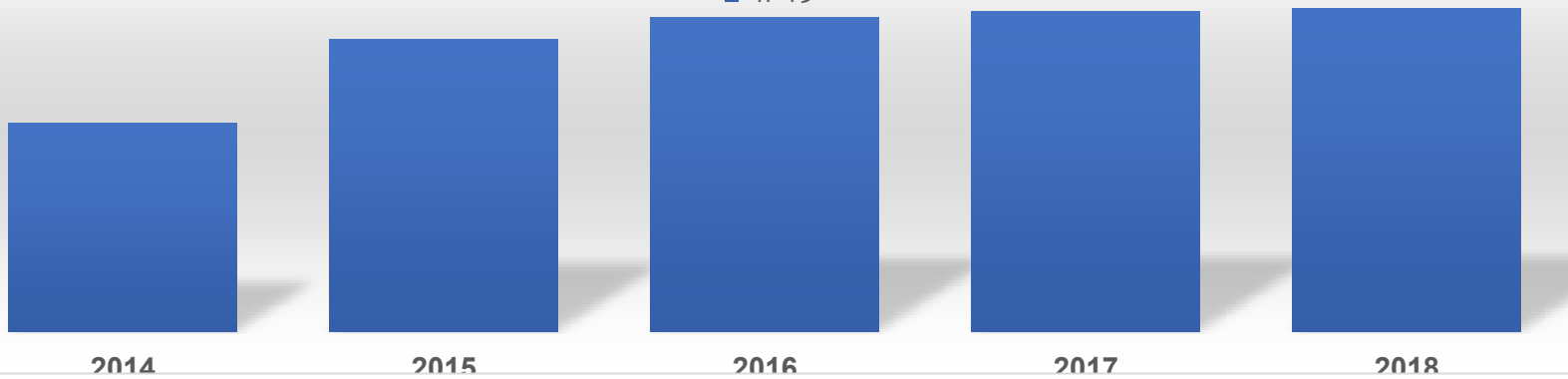
פרמיית כוללת

■ מועצה

פרמיית כוללת

■ ערייה

סיכום

- בין השנים 2014-2017, (ואף לפני כן) קיים תהליך של ייקור והרעה בתנאי הביטוח בכל הפרמטרים ברשויות המקומיות:
גידול בפרמיות, גידול בהשתתפויות העצמיות, הרעה בתנאי הכיסוי
- למכרזי ביטוח של רשויות מקומיות כדבר שבשגרה מוגשות הצעות יחיד.
- . החל מסוף 2017 ותחילת 2018 המצב החל להשתפר עקב כניסתה של חברת הפניקס לשוק אשר התחילה להגיש הצעות .
- טיפול מושכל בתביעות (דבר שנסקר בהרחבה בקורס) יחד עם שיפור תשתיות עשוי להביא לשיפור.
- בנוסף ניתן לרכז מאמצים על ידי איחוד של מבוטחים , שיאפשר גישה לשוק הבינלאומי (אשר הינו די נוח בשנים האחרונות)
- במקביל נעשות פעולות כדי להתאים את סכומי הביטוח בביטוח הנכסים.